

Kasvun ja oppimisen lautakunta 25.09.2024 § 172

§ 172

## **Lausunto valtuustoaloitteeseen vahtimestaripalveluiden siirtämisestä takaisin sivistystoimeen ja rehtoreiden alaisuuteen**

Valmistelijat / lisätiedot:  
Helin Erkki  
Lippo Asko  
Turpeinen Jaakko  
Lehtinen Maija  
Ahlgren Mari  
Westerlund Mia  
etunimi.sukunimi@espoo.fi  
Puhelinnumero 09 816 21

### **Päätösehdotus**

Esittelijä  
Kasvun ja oppimisen toimialajohtaja Rinta-aho Harri

Kasvun ja oppimisen lautakunta antaa selostusosan mukaisen lausunnon valtuutettu Kaisa Alaviirin sekä 26 muun valtuutetun 20.5.2024 jättämään valtuustoaloitteeseen vahtimestaripalveluiden siirtämisestä takaisin sivistystoimeen ja rehtoreiden alaisuuteen.

### **Käsittely**

Kling teki Wallsin, Vanhasen ja Kosken kannattamana seuraavan palautusehdotuksen:

”Lautakunta palauttaa vastauksen uudelleen valmisteltavaksi. Lautakunta toivoo, että uudessa vastauksessa otetaan selkeämmin kantaa aloitteessa esille nostettuihin vahtimestaripalveluita koskeviin koulun toiminnan kannalta tärkeisiin asioihin. Lisäksi lautakunta toivoo tietoa siitä, kuinka paljon vahtimestaripalveluiden kustannuksissa voidaan säästää, jos rehtoreista tulee vahtimestareiden esihenkilöitä. Lautakunta toivoo myös, että myös Espoon vammaisneuvostolta pyydetään lausunto koskien eri tavoin toimintarajoitteisten (mm. liikunta- ja aistivammaisten) näkemykset vahtimestaripalveluiden nykytilanteesta sekä samoin vammaisvaikutusten arviointi tulisivat myös huomioiduksi lausunnossa.”

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja Räf tiedusteli, voidaanko Klingin palautusehdotus yksimielisesti hyväksyä. Koska sitä ei vastustettu, puheenjohtaja totesi sen tulleen yksimielisesti hyväksytyksi.

### **Päätös**

Kasvun ja oppimisen lautakunta:

Päätöksi palauttaa asian uudelleen valmisteluun.

### **Selostus**

Kaisa Alaviiri sekä 26 muuta valtuutettua ovat 20.5.2024 jättäneet valtuustoaloitteen, jossa esitetään, että vahtimestaripalvelut siirretään takaisin sivistystoimeen ja rehtoreiden alaisuuteen.

Aloite ottaa kantaa sujuvan kouluarjen kannalta tärkeään tehtävään. Vahtimestarin rooli koulun perustehtävää tukevana toimintana on merkittävä riippumatta siitä, miten toiminta on kaupunkitasolla organisoitu.

Lausunto on valmisteltu Tilapalvelut-liikelaitoksen sekä Kasvun ja oppimisen toimialan yhteistyönä. Kasvun ja oppimisen toimialalla valmisteluun on osallistuneet Suomenkielisen perusopetuksen, ruotsinkielisten sivistyspalvelujen ja toisen asteen koulutuksen ja nuorisopalveluiden tulosyksiköiden sekä toimialan esikunnan edustajat. Lausunto käsitellään Kasvun ja oppimisen lautakunnassa 25.9.2024 ja Svenska Rum -lautakunnassa 26.9.2024.

Aloitteessa todetaan, että vahtimestaripalveluiden siirtämiseen takaisin Kasvun ja oppimisen toimialalle sekä rehtoreiden alaisuuteen on useampia syitä, jotka korostavat vahtimestarien merkittävää roolia kouluyhteisössä ja heidän vaikutustaan koulun arkipäivän sujuvuuteen. Lisäksi aloitteessa todetaan, että vahtimestarien siirtäminen takaisin toimialalle ja rehtoreiden alaisiksi vahvistaisi heidän sidostaan kouluyhteisöön, parantaisi yhteistyötä ja edistäisi koulun toiminnan sujuvuutta.

Siirto tukisi vahtimestarien kykyä toteuttaa tehtäviään tehokkaammin ja vastata kouluyhteisön tarpeisiin kokonaisvaltaisesti.

## **Nykytilanne**

Koulujen vahtimestarit keskitettiin 1.8.2012 silloiseen liikelaitokseen. Perusteena keskittämislle oli mm. esihenkilötyön selkeyttäminen, vahtimestareiden tasalaatuinen osaaminen ja tehtäväkuvien yhtenäistäminen eri kohteissa.

Koulujen vahtimestari-, aula- ja turvallisuuspalveluiden järjestäminen on sovittu palvelusopimuksella järjestettävän keskitetysti Tilapalvelut -liikelaitoksessa (tuottaja). Palvelua tuotetaan kasvun ja oppimisen toimialan (tilaaja) määrittelemissä kohteissa kahtena, kolmena tai viitenä päivänä viikossa. Koulukohtaiset päivätarpeet tarkastetaan aina keväisin seuraavalle lukuvuodelle.

Sopimuksessa sovitun vahtimestaritarpeen lisäksi tilaaja voi tilata erikseen laskutettavia aula- ja turvallisuuspalveluita sekä käyttäjäpalveluita. Vahtimestaripalvelut sekä erikseen laskutettavat palvelut tuotetaan tuottajan omana työnä tai järjestetään alihankintana. Tuottaja vastaa alihankkijoistaan kuin omasta toiminnastaan.

Hinnastot ovat vuosittain kiinteät ja perustuvat ennakoituihin tilausmääriin ja Espoon kaupungin voimassa oleviin ohjeisiin sisäisten palveluiden hinnoittelusta. Hinnat tarkistetaan vuosittain. Kustannukset jaetaan tulosyksiköille kuukausittain tilaajan kustannuspaikkojen mukaan. Hinnat sisältävät tuottajan työvoimakustannukset, tuotekehitys- ja muut toiminnan ohjausjärjestelmät, tuottajan talous- ja henkilöstöhallinnon toiminnot ja muut palvelujen ostot sekä muut palvelusopimuksessa kirjatut toimenpiteet.

Vahtimestareiden käyttämät tilat kuuluvat tilaajan hallinnoimiin toimitiloihin, joista tilaaja on tehnyt sopimuksen Tilapalvelut -liikelaitoksen kanssa. Tilaaja tarjoaa nämä tilat tuottajalle käyttöön toiminnan järjestämiseksi. Myös vahtimestarien sosiaalililat tilaaja osoittaa tuottajalle toiminnan alkaessa.

Yhteistyöryhmä, johon kuuluvat kasvun ja oppimisen toimialan (tilaaja) tulosyksiköiden johtajat sekä tuottajan palvelutuotantopäällikkö ja aluepäällikkö ja heidän määräämänsä muut henkilöt, kokoontuu palvelusopimuksen mukaan kaksi kertaa vuodessa, koollekutsujana on tuottaja. Yhteistyöryhmässä käsitellään mm. toimintaan liittyviä asioita, toiminnan kehittämistä, asiakastyytyvyyttä sekä vasteaikojen ja palvelutason toteutumista.

Vahtimestarien siirrolla Tilapalvelut-liikelaitoksesta kasvun ja oppimisen toimialalle ei saavuteta merkittäviä hyötyjä suhteessa siirron aiheuttamaan esimiestyön määrän kasvuun. Vahtimestarien roolin vahvistamisessa nykyisen mallin puitteissa olisi kuitenkin parannettavaa niin tuottajan kuin tilaajan osalta.

Toiminnan kehittämiseen ja kehittämiskohtiin voidaan puuttua nykyisen tilaaja-tuottajamallin sekä voimassa olevan palvelusopimuksen puitteissa. Yhteistyöryhmän toiminnan tiivistämisellä, järjestelmällisellä palautteen keräämisellä sekä toiminnan kehittämiseen tähtävällä palautteen huomioimisella toimintaa saadaan vietyä haluttuun koulujen arjen sujuvuutta, turvallisuutta ja toimintaa tukevaan suuntaan.

Palvelukuvauksen sisältö, joka on palvelusopimuksen liitteenä (päivitetty 2023), voi olla epäselvä vielä uusille toimijoille niin palveluiden tuottajien kuin tilaajien puolella. Palvelun puutteista on reklamoitava palvelusopimuksen mukaisesti, jolloin asiaan voidaan myös puuttua oikea-aikaisesti. Sopimuksen mukainen ilmoitusvelvollisuus palveluun liittyvissä asioissa on huomioitava niin tilaajan kuin tuottajan puolelta.

Tuottaja vastaa palvelusopimuksen mukaisesti käyttämistään työkaluista, koneista ja välineistä. Varmistamalla, että vahtimestareilla on käytössään tarvittavat työkalut ja resurssit, he voivat suorittaa työnsä paremmin. Tarjoamalla mahdollisuuksia lisäkoulutukseen ja ammattitaidon kehittämiseen, tuottaja voi auttaa vahtimestareita pysymään ajan tasalla ja parantamaan osaamistaan. Koulutuksen tarve ja taso nousee erittäin tärkeänä esille toimitilaturvallisuuden tasalaatuisessa osaamisessa ja yhteistyössä Tilapalvelujen kulunhallinnan ja avainhallinnan asiantuntijoiden kanssa. Lisäksi varmistamalla, että vahtimestareiden työkuorma on kohtuullinen ja että heillä on riittävästi aikaa tehtäviensä suorittamiseen, voidaan ehkäistä uupumusta ja parantaa työhyvinvointia. Vahtimestarin poissaolojen sijaistaminen kuuluu myös tuottajalle, joka käyttää tehtävässä kiertävää vahtimestaria tai ostopalvelua.

### **Lapsiin ja nuoriin kohdistuvien vaikutusten arviointi**

Vahtimestarin rooli koulu yhteisössä toimivana aikuisena vuorovaikutuksessa oppilaiden, opiskelijoiden, henkilökunnan sekä vierailijoiden parissa on tärkeä. Vahtimestarit ovat tärkeä osa koulun turvallisuutta ja heidän läsnäolonsa ja toimintansa auttavat oppilaita tuntemaan olonsa turvalliseksi ja tuetuksi koulupäivän aikana.

Vahtimestarin roolia kiinteänä osana koulu yhteisöä voidaan tukea eri tavoin, niin tuottajan kuin tilaajan toimesta. Tilaajalla on vastuu ottaa vahtimestarit osaksi koulu yhteisöä. Positiivisen työympäristön syntyä voidaan edistää kannustamalla koko koulu yhteisöä yhteistyöhön. Yhteisöllisyyttä voidaan edistää myös järjestämällä yhteisiä kahvitaukoja, tiimipalavereita tai yhteisiä virkistystapahtumia.

Aikataulusyitten takia nuorisovaltuuston kantaa lausuntoon ei saatu ennen lautakuntien kokouksia. Lautakunnan antama lausunto toimitetaan nuorisovaltuustoon tiedoksi. Nuorisovaltuuston näkemykset käsitellään tilaajan ja tuottajan edustajien toimesta yhteistyöryhmän kokouksissa.

## **Päätöshistoria**

## **Liitteet**

## **Oheismateriaali**

- Valtuustoaloite vahtimestaripalveluiden siirtäminen takaisin sivistystoimeen ja rehtoreiden alaisuuteen

## **Tiedoksi**